

Gedachtespinsels

Over de dagen van Noach zegt de Bijbel, dat de gedachtespinsels van het menselijk hart in die tijd “alleen maar slecht waren” (Gen.6:5). Het tijdperk waarin de verheerlijkte Mensenzoon zal worden geopenbaard en dat aan Zijn verschijning “als de bliksem” zal voorafgaan, zal volgens de Here Jezus “zijn als de dagen van Noach” (Matth.24:37-42, Luk.17:26-27). Omdat de Here deze vergelijking maakte, kan een Bijbellezer zich een drietal dingen afvragen:

1. Wat bedoelt de Bijbel met: “gedachtespinsels van het hart?”
2. Zijn de gedachtespinsels die mensen vandaag koesteren ook slecht?
3. Wie staan er onder invloed van kwalijke gedachtespinsels? Zijn alleen ongelovigen daarin gevangen, of ook gelovigen?

In een eerder hoofdstuk hadden we al vastgesteld dat het woord gedachtespinsels betrekking heeft op de plannen van een mens, en ook op de wereldbeelden en levensbeschouwingen die de kern van zijn denken vormen, de filosofieën en ideologieën waardoor hij zich laat leiden. Aan zulke gedachtespinsels ontleent hij zijn maatstaven van goed en kwaad, en met behulp van die maatstaven probeert hij de wereld om zich heen te verbeteren.

Voor “gedachtespinsels” staat in Gen.6:5 letterlijk: “ontwerpen van het hart”. De Hebreeuwse uitdrukking die in Gen.6:5 is vertaald als “gedachtespinsels” komt ook voor in 1 Kron.29:18 (waar David bidt of de HEERE de “gezindheid in het hart” van Zijn volk wil bewaren en hun hart tot Hem wil richten). We vinden de uitdrukking bovendien in Psa.33:11 (waar de psalmist zegt dat de “gedachten van Gods hart” van generatie op generatie blijven bestaan, en waar “gedachten van Zijn hart” een parallel is van “de raad van de HEERE” die voor eeuwig standhoudt). De raad van de HEERE blijft onwankelbaar overeind, in tegenstelling tot de plannen van een mens (vgl. Spr.19:21). Toch is het zo dat een mens zal gaan spreken en handelen zoals hij in zijn hart overlegt en denkt. De denkbeelden die hij in zijn binnenste koestert bepalen wat voor soort

mens hij wordt, want de Bijbel zegt dat de “uitgangen van het leven” uit het hart zijn (Spr.4:23).

Wanneer we nagaan hoe het menselijk denken zich in de afgelopen eeuwen heeft ontwikkeld, is er reden om aan te nemen dat de HEERE over onze tegenwoordige “gedachtespinsels” hetzelfde oordeel velde als over de denkbeelden uit de tijd vóór de zondvloed. In het afgelopen millennium, en vooral in de laatste honderdvijftig jaar, is het denken van de mensheid immers op ontstellende wijze ontaard.

Wereldbeeld

In de negentiende en twintigste eeuw werd het denkbeeld gemeengoed dat alles wat we om ons heen zien door natuurkrachten en een proces van evolutie tot stand is gekomen. Het heelal zou na een oerknal zijn ontstaan. Alle levende wezens op aarde zouden hun oorsprong danken aan een toevallige organisatie van anorganische moleculen. Buiten ons universum bestaat er niets. Al het bestaande is het product van toeval en natuurwetten. De geschiedenis heeft geen bestemming of doel. Het bestaan van elk menselijk individu zal eindigen in de dood. En wanneer de brandstof voor de kernfusie in de zon opraakt, zal de aarde waarop wij leven eveneens ophouden te bestaan.

Dit “gedachtespinsel” bestond al in de Oudheid, maar het werd eeuwenlang alleen maar gekoesterd door vrijdenkers en filosofen. Binnen de samenleving speelde het geen rol, want de meeste mensen beseften dat er een Schepper was die alle dingen had gemaakt. In de afgelopen eeuwen is de situatie echter ingrijpend veranderd. Bijna niemand gelooft nog in een Schepper, en vrijwel iedereen heeft het (ten onrechte zo genoemde) “wetenschappelijke wereldbeeld” aanvaard.

Over de oorsprong van het heelal en van elk menselijk individu spreekt de Bijbel volstrekt anders. Het uitgangspunt van de Schrift wordt al genoemd in de allereerste zin:

“In het begin schiep God de hemel en de aarde” (Gen.1:1).

Verderop lezen we:

“In zes dagen heeft de HEERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat erin is, en Hij rustte op de zevende dag” (Exod.20:11).

“Alle dingen zijn door het Woord ¹ gemaakt, en zonder dit Woord is geen ding gemaakt dat gemaakt is” (Joh.1:3).

Over de instandhouding van het heelal zegt de Bijbel, dat de Schepper “alle dingen draagt door Zijn krachtig woord” (Heb.1:3). Omdat Hij alle dingen draagt, leidt de geschiedenis ook naar het door Hem vastgestelde einddoel. We mogen “naar Zijn belofte nieuwe hemelen en een nieuwe aarde verwachten, waarin gerechtigheid woont” (2 Petr.3:13, Jes.65:17). De Messias moet als Koning regeren totdat Hij “alle vijanden onder Zijn voeten heeft gelegd”. Als laatste vijand zal de dood te niet worden gedaan, en uiteindelijk zal God “alles zijn in allen” (1 Kor.15:25-28). Het bestaan van elk menselijk individu zal volgens de Bijbel beslist **niet** eindigen in de dood, integendeel:

“Zoals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden” (1 Kor.15:22).

De nu nog onvolmaakte schepping wordt door haar Maker gevoerd naar een toekomstige staat van volmaaktheid en onvergankelijkheid.

Het “wetenschappelijke” wereldbeeld is dus in elk opzicht de volstreekte *tegenpool* van het wereldbeeld van de Bijbel. De levende God die door de Bijbel spreekt beschouwt het als: “alleen maar slecht”, totaal krom, één en al leugen.

¹ Dat wil zeggen: Op bevel van God, door Zijn spreken, door de expressie van Zijn gedachten.

Religie

In de afgelopen eeuwen heeft de mensheid ook over godsdienst een “gedachtespinsel” geweven. Het idee dat er een God zou bestaan is volgens moderne inzichten een menselijke projectie.

Omdat er in de aardse werkelijkheid vaders zijn, heeft de oermens een buitenaardse vaderfiguur bedacht, een oude man die vanaf een wolk op ons neerkijkt. Aan zo'n projectie ontleende de mensheid eeuwenlang troost. Omdat hij in een wereld vol onzekerheid en dreiging leefde, was de gedachte dat er een almachtige Vader bestond die voor hem zorgde en hem in de hemel zou opnemen voor de middeleeuwse mens een enorme bemoediging. De rijken en machtigen maakten van deze Godsvoorstelling gebruik om hun onderdanen te onderdrukken en binnen hun machtsgebied stabiliteit te handhaven. Zij gebruikten religie als “opium voor het volk”. Horigen en arbeiders werden gesust met de gedachte: “Nu, op aarde, heb ik het wel slecht, maar straks, in de hemel, zal elk onrecht worden rechtgezet”. Met het denkbeeld dat God de politieke en kerkelijke machtsverhoudingen had ingesteld en van Zijn schepselen gehoorzaamheid eiste werden de massa's onder de duim gehouden.

“Moderne mensen” laten zich door zulke projecties niet meer bedotten. Die beseffen dat ze hun lot zelf in handen moeten nemen, dat ze in staat zijn om hun levensomstandigheden te verbeteren en dat dit moet gebeuren in het hier-en-nu, want verhalen over een hiernamaals zijn sprookjes. De mens moet niet vertrouwen op God, maar op zijn eigen kwaliteiten en mogelijkheden.

Ook van dit gedachtespinsel hoeven we ons niet af te vragen, hoe God het beoordeelt. In de brief aan de Efeziërs schrijft Paulus:

“Daarom buig ik mijn knieën voor de Vader, naar wie alle vaderschap in de hemel en op aarde genoemd wordt” (Efe.3:14-15, Willibrord-vertaling).

Volgens de Bijbel is God niet een droombeeld dat zijn bestaan ontleent aan aardse vaders. Aardse vaders zijn juist zwakke afschaduwingen van de échte Vader die elk mens in het aanzijn riep.

Ook dit gedachtespinsel is een volstreekte tegenpool van de Bijbelse waarheid. Men heeft kopie en origineel verwisseld. De Schepper velst over dit “inzicht” het oordeel: “Leugenachtig en bedrieglijk, alleen maar slecht”. Het oordeel van de Schrift luidt:

“De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God” (Psalm 14:1, 53:2)

Pogingen om de samenleving op atheïstische leest te schoeien hebben niet geleid tot vrijheid, maar tot de vorming van totalitaire systemen die miljoenen mensen hebben vernietigd en miljoenen anderen in diepe ellende hebben gestort. We hoeven maar te denken aan het nationaal-socialisme in West Europa, het communisme in de voormalige Sovjet-Unie en Cuba, de culturele revolutie in China, het regime van Pol Pot in Cambodja, en het stalinisme in Noord Korea. Bij deze pogingen tot wereldverbetering werd onrecht vervangen door een nog veel gróter onrecht.

Volgens de Schrift is de “vreze des HEREN” ² het begin van de wijsheid (Psa.111:10, Spr.9:10) en een bron van leven (Spr.14:27, 19:23). Wie God de rug toekeert “heeft veel smarten, maar wie op de HEERE vertrouwt, hem zal de goedertierenheid omringen” (Psa.32:10). In het falen van atheïstische samenlevingen openbaarde zich de waarheid van deze voorzeggingen in de Bijbel. Militant atheïsme leidde niet tot vrijheid maar tot onderdrukking, en het eiste ontelbare slachtoffers.

Moraal

In de Oudheid en de Middeleeuwen meenden de meeste mensen, dat er absolute normen van goed en kwaad bestonden die waren vastgesteld door God, of de goden. Maar volgens een gedachtespinsel dat sinds de zestiger jaren van de vorige eeuw in brede kring is aanvaard is iedere

² Deze Bijbelse uitdrukking betekent: ontzag voor God.

morele standaard per definitie onwetenschappelijk en volstrekt arbitrair. Wat een mens beschouwt als goed of als kwaad is zijn eigen hoogst persoonlijke keuze of wordt hem opgelegd door de samenleving waarvan hij deel uitmaakt. De acceptatie van dit denkbeeld heeft aan het eind van de twintigste eeuw geleid tot een *omkering* van de moraal op allerlei levensterreinen.

Trouw aan iemands levenspartner werd tot voor kort beschouwd als iets goeds, en vrije sex als iets verkeers. Maar tegenwoordig beschouwen velen huwelijkstrouw als een knellende last, en wisselende sexuele contacten als iets vanzelfsprekends: volstrekt natuurlijk en gezond. Bescheidenheid, kuisheid en zelfopoffering werden eeuwenlang beschouwd als deugden, en arrogantie, onkuisheid en assertiviteit als ondeugden. Maar wat vroeger als deugd werd gezien, vinden de meeste westerlingen nu ziekelijk en abnormaal. Huwelijk en gezin werden altijd beschouwd als de hoeksteen van de samenleving. Maar tegenwoordig wordt het huwelijk door velen afgeschilderd als een anachronisme: een verouderd overblijfsel uit de tijd waarin heteroseksualiteit nog de norm was. Men ziet het als een knellend instituut van vrouwenonderdrukking, en een voedingsbodem van incest.

Ook hier behoeven we ons niet af te vragen, wat God van zulke opvattingen denkt. Volgens de Bijbel wordt de vraag naar goed en kwaad beantwoord door de Ene en niet door ons mensen, want “niemand is goed dan Eén, [namelijk] God” (Matth.19:17, Mar.10:18, Luk.18:19). De Ene zal ieder mens “vergelden naar zijn werk”³. Uiteindelijk zal Hij allen “tot rechtvaardigen stellen” (Rom.5:19), dus: allen aan Zijn standaard van het goede doen beantwoorden.

In de Bijbel wordt over de relatie tussen man en vrouw gezegd:

“Laat het huwelijk **bij allen** in ere zijn en het huwelijksbed onbevlekt, want ontuchtplegers en overspelers zal God oordelen” (Hebr.13:4).

³ Dat wil zeggen: in overeenstemming met zijn daden, zijn manier van doen. Zie Psa.62:13, Jer.17:10, 32:19; Matt.16:27, Rom.2:6, 14:12; 1 Kor.3:8; 2 Kor.5:10; Gal.6:5; Openb.2:23, 22:12.

“Want dit is de wil van God: uw heiliging, dat u uzelf onthoudt van de ontucht, en dat ieder van u zijn lichaam weet te bezitten in heiliging en eerbaarheid, en niet in hartstochtelijke begeerte, zoals de heidenen, die God niet kennen. Laat niemand over zijn broeder heen lopen en hem bedriegen door zijn handelwijze, want de Heere is een Wreker van dit alles, zoals wij u ook van tevoren gezegd en bezworen hebben” (1 Thess.4:3-6)

“Maar ontucht en alle onreinheid of hebzucht, laten die onder u beslist niet genoemd worden, zoals het heiligen past, en evenmin oneerbaarheid” (Efe.5:3-4)

“Vlucht weg van de hoererie. Elke zonde die een mens doet, is buiten het lichaam, maar wie hoererie bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam” (1 Kor.6:18)

Wie de door God ingestelde kaders verwerpen, en zelfontplooiing en zelfverwerkelijking als het hoogste goed beschouwen, verwerven geen vrijheid maar storten zichzelf en hun omgeving in het ongeluk. Zulke vrijdenkers schilderen iets prachtigs dat God in de schepping heeft gelegd af als iets lelijks en iets lelijks als iets moois. Ze noemen duisternis licht en licht duisternis. Maar deze waandenkbeelden zullen hun geen zegen brengen.

Waarheid

Volgens een vierde gedachtespinsel, dat met het vorige samenhangt, bestaat er op sociaal, politiek, sexueel en ethisch vlak niet zoiets als dé waarheid, een inzicht dat absoluut vaststaat en dat de tegenpool is van leugen. Waarheid is subjectief. Elk mens mag zijn of haar eigen waarheid hebben en elke burger moet erkennen dat andermans waarheid even waardevol is als die van hemzelf.

Wat waarheid is voor de ene groep, is dat niet voor de andere. Wat mannen schrijven heeft vrouwen niets te zeggen, wat witte mensen zeggen is voor mensen met een andere huidskleur betekenisloos, wat hetero's beweren is binnen de homo- of transgenderwereld onzin. De literatuur uit het verleden is patriarchaal, sexistisch, heteronormatief, en racistisch want ze staat kritisch of afwijzend tegenover andere godsdiensten, culturen en sexuele geaardheden. Heruitgaven van oude boeken moeten van elk element worden ontdaan dat naar huidige

opvattingen aanstootgevend is, of worden verboden. Tot die oude boeken behoort ook de Bijbel.

De waarheid van onderdrukte groepen - zoals vrouwen, arbeiders, tot slaaf gemaakten, allochtonen, homoseksuelen, en transgenders - moet in kunst en cultuur worden getoond en behoort media-aandacht te krijgen, om gelijkheid te bewerkstelligen. Claims waarin wordt beweerd dat de ene godsdienst of de ene cultuur beter is dan de andere, zijn volstrekt onaanvaardbaar. Zulke claims leiden tot onderdrukking. Waarheidsclaims zijn in werkelijkheid machtsgrepen. Wie DE waarheid beweert te kennen, is een fascist die andersdenkenden wil onderdrukken of buitensluiten, of een achterlijk iemand die onderdrukkende structuren uit een ver verleden in stand wil houden. Zo'n spreker moet de mond worden gesnoerd en aan hem (of haar) mag geen podium worden gegeven.

Gods woord spreekt niet zó over waarheid. Wat waarheid is, is dat volgens de Bijbel niet maar alleen voor een enkele bevolkingsgroep, een bepaalde cultuur of een bepaalde tijd. Over de God van Israël zegt Mozes:

“Hij is de Rots, Wiens werk volmaakt is, want al Zijn wegen zijn een en al recht. **God is waarheid** en geen onrecht, rechtvaardig en waarachtig is Hij” (Deut.32:4)

Waarheid is volgens de Bijbel: zoals God spreekt, handelt en oordeelt. Koning David zong over Hem:

“De bepalingen van de HEERE zijn waarachtig [Hebr. waarheid], met elkaar zijn zij rechtvaardig” (Psa.19:10)

“Alle paden van de HEERE zijn goedertierenheid en trouw [Hebr. waarheid]” (Psa.25:10)

Ethan, de Ezrahiet, dichtte een lofzang op de HEERE:

“Gerechtigheid en recht zijn het fundament van Uw troon, goedertierenheid en trouw [Hebr. waarheid] gaan voor Uw aangezicht uit” (Psa.89:15).

In andere psalmen horen we:

“Laat de hemel zich verblijden en de aarde zich verheugen, laat de zee bulderen met al wat ze bevat. Laat het veld van vreugde opspringen met al wat erin is; dan zullen al de bomen van het woud vrolijk zingen voor het aangezicht van de HEERE, want Hij komt, want Hij komt om de aarde te oordelen. Hij zal de wereld oordelen in gerechtigheid en de volken **met Zijn waarheid**” (Psa.96:11-13).

De dichter van Psalm 119 bad tot de HEERE:

“Al uw geboden zijn waarheid... Uw gerechtigheid is gerechtigheid in eeuwigheid, en **Uw wet is de waarheid**”... Al uw geboden zijn waarheid” (Psa.119:86, 142, 151, SV)

“Vanaf het begin is Uw woord waarachtig [Hebr. waarheid], al Uw rechtvaardige bepalingen zijn voor eeuwig” (Psa.119:160)

En de Here Jezus bad voor Zijn discipelen:

“Heilig ze in Uw waarheid, **Uw woord is de waarheid**” (Joh.17:17, SV)

Het gedachtespinsel dat elke waarheid subjectief is en slechts beperkte geldigheid heeft, staat dus haaks op het onderwijs van de Bijbel. En wie als nuchtere buitenstaander tegen dit denkbeeld aankijkt, zal er tegenin brengen: We kunnen de bewering dat er geen waarheid is onmogelijk aanvaarden als de hoogste waarheid. Zo'n denksysteem is innerlijk tegenstrijdig.

Modellen

Op het terrein van de geneeskunde, de milieu- en klimaatwetenschappen heeft zich een omgekeerd proces voltrokken. Computermodellen waarmee de invloed van ziekteverwekkers op de volksgezondheid, van broeikasgassen op het klimaat of van de uitstoot van vervuilende stoffen op milieu en natuur worden voorspeld zijn óók menselijke gedachtespinsels. In de afgelopen decennia is er een heilig geloof in zulke modellen ontstaan. Binnen de politiek lijkt het besef dat modellen simplificaties zijn van de werkelijkheid en dat de uitkomst van elk model afhankelijk is van de gegevens die er ingevoerd worden totaal te

ontbreken. Als een model de werkelijkheid tezeer vereenvoudigt of de ingevoerde data onbetrouwbaar zijn, zijn de modeluitkomsten per definitie ook onbetrouwbaar. Overeenkomst tussen de voorspellingen van een model en bepaalde gebeurtenissen of feiten is geen onomstotelijk bewijs voor de juistheid van het model, maar kan op toeval berusten. Bovendien kunnen de meetwaarden die gebruikt werden om het model te testen gemanipuleerd of onjuist zijn.

Computersmodellen kunnen als politiek instrument worden gebruikt. Door de ingevoerde data zorgvuldig te kiezen kunnen uitkomsten worden verkregen die door machthebbers gewenst zijn. Met zulke uitkomsten kan de bevolking angst worden aangejaagd en de publieke opinie in de “juiste” richting worden gestuurd. Machthebbers kunnen enorme inspanningen van hun onderdanen eisen om de voorspellingen van een bepaald model niet te laten uitkomen, en bepaalde meetwaarden omlaag of omhoog te brengen. Voor dat heilige doel moeten dan hele bedrijfstakken worden opgeofferd ten koste van het beroep of het levensgeluk van ontelbaar velen, en complete bevolkingsgroepen kunnen onder dwang vanuit hun oorspronkelijke woongebied naar elders worden gedeporteerd ⁴. De modellen hebben dan alle kenmerken gekregen van wat de Bijbel “afgoden” noemt.

Supermens

Een kwalijk gedachtespinsel dat sinds het eind van de negentiende eeuw opgeld doet is het denkbeeld dat de mens zijn evolutie in eigen hand behoort te nemen. Door gepaste maatregelen te treffen kan een kwalitatief beter menstype worden geschapen, een “nieuwe mens” die niet langer behept is met allerlei lichamelijke en psychische gebreken.

In de twintigste eeuw kreeg het idee om de genetische samenstelling van de menselijke bevolking te gaan verbeteren gestalte in de vorm van

⁴ In communistische samenlevingen, zoals het Rusland van Stalin of het China van Mao, werden zulke maatregelen genomen op grond van de staatsideologie. In de toekomst kunnen ze worden genomen op grond van (pseudo)wetenschappelijke inzichten en modellen – waarmee de bevolking nog veel gemakkelijker kan worden misleid.

eugenetische maatregelen die door vele regeringen werden genomen. De “meest geschikte” mensen (gezond van lijf en leden, in het bezit van een goed verstand of van belangrijke technische vaardigheden) werden aangemoedigd om onderling te trouwen en om meer kinderen te krijgen, terwijl de “minder geschikten” (gehandicapten, mensen met erfelijke afwijkingen of ouderdomskwalen, epileptici, asocialen, en zwakzinnigen) werden onderworpen aan huwelijksverboden of gedwongen sterilisatie. In Nazi-Duitsland was er zelfs sprake van grootschalige onvrijwillige euthanasie (lees: moord). Door consequente toepassing van zulke maatregelen zou een beter menstype kunnen worden gefokt. Na de val van het Derde Rijk en de onthulling van de gruwelen van de Holocaust kwam er een taboe te rusten op eugenetica, maar de “gedachtespinsels” die aan eugenetische maatregelen ten grondslag lagen, zijn niet uit de hoofden van machthebbers verdwenen.

In de tweede helft van de twintigste eeuw doken de denkbeelden van de eugenetica in gewijzigde vorm opnieuw op. Men sprak niet langer van eugenetica, maar van transhumanisme. Transhumanisme is een denkrichting die zich ten doel stelt om de door God gestelde grenzen van het menselijk bestaan te doorbreken en een nieuw wezen te scheppen met capaciteiten die de vermogens van de huidige mens overstijgen. Moderne technieken, zoals de moleculaire biologie, de moleculaire genetika, de nanotechnologie en de digitale elektronica, zullen indien ze op doelgerichte wijze worden toegepast, volgens transhumanisten leiden tot de schepping van een volstrekt nieuwe soort, een intelligent wezen dat de naam “mens” eigenlijk niet meer verdient. De mentale kracht, de gezondheid en de levensduur van dat wezen zullen de vermogens van de huidige mens oneindig ver te boven gaan. Door gericht wetenschappelijk en technisch ingrijpen, waarbij wordt gedacht aan wijziging van het menselijk genoom en aan de versmelting van mens en computer, zal de mens evolueren tot een god. Hij zal onsterfelijk en alwetend worden.

Afgezien van de vraag of het ethisch verantwoord is om aan het genetisch materiaal van de mens te gaan sleutelen en daar nieuwe, kunstmatig ontworpen genen in te gaan aanbrengen (met onbekende consequenties voor de betrokkene en diens nageslacht), kan men zich ook afvragen hoe

de individuen van de geschapen nieuwe soort zich zullen gaan verhouden tot het veel grotere aantal individuen van de oude mensheid, wanneer de experimenten van de transhumanisten slagen. Een Bijbellezer die weet wat er in Genesis en Openbaring over “supermensen” wordt gezegd kan die vraag bij voorbaat al beantwoorden. Wezens die véél meer kunnen en weten dan gewone mensen en die bovendien onkwetsbaar zijn, zullen zich ontpoppen als *nephilim* en *gibborim*, als geweldenaars die op mensen “jagen”, over hen gaan heersen en hen veranderen in machteloze slaven ⁵.

Samenvatting

1. Wanneer de Bijbel zegt dat de gedachtespinsels van het menselijk hart voor de zondvloed elke dag alleen maar slecht waren (Gen.6:5), dan worden daarmee niet alleen de concrete plannen bedoeld die de mensen maakten, maar ook (en vooral) de denkbeelden waardoor zij zich lieten leiden: wereldbeelden en levensbeschouwingen, filosofieën en ideologieën.
2. Wie nagaat hoe zulke gedachtespinsels zich in de afgelopen anderhalve eeuw hebben ontwikkeld, stelt vast dat ook van de huidige denksystemen moet worden gezegd dat ze “alleen maar slecht zijn”. Want in de denkbeelden waardoor de huidige mensheid zich laat leiden, is er geen enkele plaats voor God en haar gedachtespinsels zijn in vrijwel ieder opzicht een volslagen omkering van wat de Schepper heeft gezegd. In vroegere eeuwen bestonden er al wel kwalijke filosofieën, maar ze werden slechts gekoesterd door kleine groepjes mensen. Op dit moment zijn goddeloze gedachtespinsels gemeengoed geworden en worden door de massa's verdedigd als de hoogste waarheid.
3. Onze “dagen” beginnen daarom sterk te lijken op “de dagen van Noach en van Lot” en het is op grond van de Bijbel te verwachten dat de komst van de Zoon des mensen niet lang meer zal uitblijven.

⁵ Vgl. Gen.6:4, 10:8-9; Deut.9:2; Openb.13:1-18, 18:23-24.